

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 3. De Samnitibus qui proles Sabinorum dicuntur Historica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

non procul ab Anienis, & Tiberis confluentiis Latio. Tempore Tullij florebat, Horatij deficiebat: Strabo ait sua ætate tantum villam fuisse, quomodo ergo eodem tempore sub Tiberio casu theatri tot hominum millia obruti sunt?

Corniculum vnde montes Corniculani, situm *ad turrem Vergatam.*

§. 3. *De Samnitibus qui proles Sabinorum dicuntur, Historica.*

HIS complectimur Picentes (& ab iis decerptos Picentinos, de quibus in Campaniâ) Vestinos, Marrucinos, Frentanos, Pelignos, Marfos, Samnites propriè dictos, & eorum consanguineos Hirpinos, quos omnes ex Sabinis oriundos disertissimè Strabo asserit.

NVM. 1. *De Picentibus, seu Piceno.*

NOMEN. Olim dicebantur Picentes, modò Picentini; sed ex quo Picentini in agro Campano collocati sunt ad mare inferum, hi desierunt appellari Picentini; apud Stephanum perperam Piciantes nominantur, ab aliis etiam Paciantes. Regio autem modò ager Picenus, modò Picenum dicitur, Appiano Πικηνὸς ἄγος, Straboni Πικεντινίη.

ORIGO. Picentes orti sunt à Sabinis; sic Strabo, & Plinius: inde emigrarunt in hæc loca aue Pico eos deducente, inquit Strabo lib. 5. Festus ait eorum vexillo Picum aue insedis. Silius tamen putat hanc Coloniam deduxisse Picum Regem: ex eâ autem regione Siculos & Illyricos depulerunt. Reperiuntur tamen aliqui apud Festum Pompeium qui Picentes accersant ex Illyrico, & inde dicant profectos sub hospitiiis regis sui Volsini, cui cognomen Lucullo fuit; eius autem nepotes fuisse Pacinum & Pelicium à quo Picentes, & Peligni vocibus nonnihil detortis appellati sunt.

QUALITAS. De agri huius fertilitate vide Strabonem lib. 5. Liniuum 22. Florum lib. 1. cap. 14. fuit autem hæc regio tam populosa, vt scripserit Plinius lib. 3. cap. 13. anno V. C. 485. trecenta septuaginta millia Picentium in fidem populi Romani venisse.

FINES. *Ab Oriente* mari supero Picenum cluebatur; *ab Occidente* Æsi Fl. & lineâ ab eius medio ducta ad montem Fiscellum, quibus

bus ab Umbriâ distinguebatur; à *Septentrione* mari quoque Supero rugebatur; denique à *Meridie* fluvius *Marrinus Atri*, hos à *Vestinis* disiungebat.

DIVISIO. Picenum aliud est Verum, aliud Adiectitium: tres autem agri additi sunt Piceno, *Palmensis*, *Prætutianus*, & *Hadrianus*.

PALMENSIS AGER, cuius mentionem facit Plinius, ut Cluenerius arbitrabatur extendebatur à Truento fluuio *Tronto* ad Heluinum Fl. hodie *Salineli*: sed iam pridem accesserat Piceno: expulsis ex eo Liburnis: & eius extare vestigia putat Cluenerius in turre maritimâ, vulgò *Torre di Palma*.

PRÆTUTIANVS, aliter Præcutinus, & Præcutius, ut vult Leander, vnde vina Prætutiana Plinio. Hic autem ager sicut & subsequens à Piceno distinctus erat, nam Lilius post agri Piceni mentionem ait subsequi agros Prætutianum, & Hadrianum.

HADRIANVS ab Hadriâ vrbe nomen accepit, quam suspicor fuisse Coloniam Etruscorum qui ad Padum accolebant, & hic ager quemadmodum & præcedens tantum sub Imperatoribus adiecti sunt Piceno.

NVM. 2. De Vestinis.

NOMEN. Suidas Βεστίνος appellat, & sic dictos esse credit ob ferinos, & belluinos mores ἔθρος θηελώδες τὸν τρεῖπον.

ORIGO. Quænam fuerit eorum origo dubitatum à quibusdam. Samniticam gentem vocat Strabo; alij tribuunt illis genus Illyricum. Vestini fuere fortissimi, seu cum prima gessere bella cum Romanis, seu eos sequuti sunt ad orbem edomandum, seu cum bello Marsico tam fortiter cum aliis sociis pugnaere.

FINES. A *Septentrione* Marrino Fl. diuiduntur à Piceno; ab *Occidente* Aterno Fl. à Marsis; ab *Meridie* eodem Aterno *Pescara* à *Pelignis*, & *Marrucinis*: ab *Oriente* denique Supero mari verberabantur.

NVM. 3. De Marrucinis.

NOMEN & ORIGO. Aliter Maruncini, corruptè Appiano Marucini: à Marsis nomen habent sic loquente Catone, *Marrucini de Marso detortum nomen.*

Parall. Geogr. Tom. II.

I I i

FINES. *A Septentrione* Aterno Fl. dirimuntur à Vestinis; *Ab Occidente & Meridie* Pelignis; *ab Oriente* Frentanis, & Mari Supero.

N V M. 4. *De Frentanis.*

NOMEN & ORIGO. Gens Samnitica, inquit Strabo lib. 5. vtrùm autem dicta sit à Fluvio Frentone hodie *Fortore*, an hic ab illis, statui non potest; corruptè Ferentani aliquando leguntur.

FINES Frentanorum *ab Occidente* sunt Peligni, & Marrucini; *ab Oriente & Septentrione* Mare Superum; *de Meridie* maior difficultas, ob varias discrepantèsque sententias. Nam Plinius lib. 3. cap. 11. Larinates vocat cognomine Frentanos, quod & facit Tullius oratione pro Cluentio: tamen Plinius oblitus sui, & Mela Fl. Tiferum, hodie *Biferno* Frentanorum limitem statuunt. Quæ vt conciliet Cluverius putat Frentanos olim ad Frentonem extensos, quod ex nomine satis colligitur, postea Tiferno Fl. à Romanis coërcitos esse. Cæsar autem lib. 1. de bello civili Frentanos, Larinates, Apuliam à se inuicem distinguit, cum ait, *se peruenisse per fines Marrucinarum, Frentanorum, Larinatum, in Apuliam.*

N V M. 5. *De Pelignis.*

NOMEN Pelignorum apud Græcos miserè deformatum est: nam Diodorus Sic. eos Palinius, & Pallinos vocat, Appiano Μαγλινοι sunt; hos Festus putat dictos esse à Pelicio nepote Volturni Luculli.

ORIGO. Credit Festus origine Illyrios esse, & venisse Pelicium cum auunculo suo Volturno cognomine Lucullo in hanc regionem. Alij tamen vulgò Samnites appellant.

FINES. *A Septentrione* separantur Aterno Fl. à Vestinis: *ab Oriente* Marrucinis, & Frentanis: *à Meridie* Sagro Fl. *Sangro*, seu *Sanguine* à Samnitibus: denique *à Meridie* Marfos conteminos habent.

N V M. 6. *De Marfis.*

NOMEN & ORIGO. A Marro Marfi nomen accepisse perhibentur, qui dux eorum fuit, & de suo nomine Marrubium generis caput condidit. Alij volunt à Marsyâ Phrygum rege dictos esse,

& hinc multa fabulosè comminiscuntur, quæ apud Solinum, & Seruium leges; sicque Phrygas origine eos credunt esse. Alij denique vt Seruius à Circe prognatos malunt, & dictos Marrubios quasi ad mare vitam degentes, quia accolebant Fucinum lacum, *le lac de Celeno*, qui maris instar patet. Solinus autem tradit Medæ filium Marfis imperasse, & Seruius autumat Medeam hinc dictam esse *Angitiam*, quòd eius carminibus serpentes *angerentur*: certè vt ait Agellius familiæ Marforum quædam vim habent singularem contra serpentum morsus: addit Solinus gentem Marforum à serpentibus illæsam esse.

Quàm fuerint fortes Marfi arguit eorum factum bello Sociali, quando cæteris animosiores ad urbem castra posuerunt; cùm edixit Sylla ne quis Samnis viuus caperetur, itaque eos exterminare ex Italiâ conatus est, quòd diceret quietam Italiam esse non posse, quandiu hi populi cohærent.

FINES. *Ab Oriente* separantur à Pelignis & Vestinis, ab his Aterno fluuio, ab illis lineâ ad Apenninum protractâ; à *Septentrione* Sabinis vicini sunt; *ab Occidente* Telonio Fl. *Turano*, ab iisdem Sabinis dirimuntur; à *Meridie* denique lineâ paulò infra Liris fontes ductâ à Latio separantur.

NVM. 7. De Samnitibus Veris, & Samnio.

NOMEN & ORIGO. Duxere originem à Sabinis, quod Strabo disertissimè tradit lib. 5. *A Sabinis originem ducunt Picentes, & Samnites, ab his Lucani, & ab his Brutij*. Porro Sabinorum corpus in duas partes diuisum est, pars versùs occasum retinuit nomen Sabinorum, alij in ortum extensi primùm dicti sunt *Σαβινῖται*, mox *Σαβιῖται*, Græcis *Σαυῖται*, vnde Samnites à Romanis appellati sunt. Plinius autem lib. 3. cap. 12. Sabellos à Græcis Saunitas appellatos ait esse; & nomine Sabellorum vtuntur Liuius, Maro, Horatius, & alij.

MORES & POLITIA. Bellicosissima fuit gens totius Italiæ, & quæ multùm negotij Romanis exhibuit. Florus ait eos humanis hostiis in perniciem urbis coniurasse, pugnasse saltibus, & montium fraude grassatos esse, 50. annis domitos esse (Liuius ait 70.) sic eorum vrbes dirutas esse, vt iam Samnium in Samnio quaratur, & materies 24. triumphorum. Caudinæ furcæ Romanæ

ignominia testes, quam postea tamen iidem Rom. Samnitum sanguine eluerunt, dedecore obruerunt: ait idem Florus cap. 16. lib. 1. ornatos fuisse armis aureis & argenteis, & veste discolori usque ad ambitum. Quid fecerint in bello Sociali diximus in Marfis. Cætera ex Liuiο reperes.

FINES. *Ab Occidente* separantur à Campanis Vulturno Fl. à *Septentrione* à Pelignis Fl. Sagro; *ab Oriente* à Frentanis & Apulis; à *Meridie* Hirpinis, & Campanis.

NVM. 8. *De Hirpinis.*

NOMEN & ORIGO. Consanguinei Samnitum fuere Hirpini, atque adeo pars: quare Strabo lib. 5. καὶ οὗτοι Σαμνίται; additque accepisse nomen à Lupo Coloniae ductore, quia Samnites Λύκον, ἱρπῶν appellant. Prima eorum mentio fit apud Polybium & Liuium in historiâ belli secundi Punici, tumque defecisse dicuntur ad Pœnos, cùm antea in bello Samnitico nusquam nominati reperiantur.

FINES. *Ab Occidente* Sabato Sabato Fl. separantur à Samnitibus, itémque ab eius fonte montibus procurrētibus à Campanis disiunguntur; à *Meridie* alio montium tractu à Picentinis; à *Septentrione* iugis Apennini à Samnitibus; denique *ab Oriente* Apulis sunt contermini.

§. 4. *Geographica Samnitum omnium descriptio.*

NVM. 1. *Picentes, seu Picenum, hodie parties de la Marche d'Ancone, & de l'Abruzzo Vltérieure.*

VERVM, seu
 ANCONA: hodie *Ancona*, nobis *Ancone*; à cubiti flexura nomen habet, condita est à Siculis, ideo Dorica à Iuuenali dicitur.
 Humana: hodie *Rouine di Humana*, non procul à *Sirolo*; à Siculis condita; Plinius & Ptol. Numanam vocant.
 PICENVM vrbs à Pico condita, *concidit*, eius ruinas indigenarum indicant non procul à *Firmo*, ad ostium fluuioli Letæ.
 POTENTIA Colonia Ro. incolæ Potentini, deducta V. C. an. 568. sita est ad Fl. cognominem *Potentia*, & hodie di-